

Finansdepartement

103 33 Stockholm

Betänkande Digital myndighetspost (SOU 2024:47)

Finansdepartementet Fi2024/01474

1 Sammanfattning

Skatteverket instämmer i att en så samhällsviktig infrastruktur som digital post regleras i lag. Skatteverket anser att den rådande marknadssituationen inom digital post med en helt dominerande aktör som Kivra bör adresseras. Skatteverket vill lyfta risken med att en stor mängd information ackumuleras hos en privat aktör. En översyn av digital post bör göras för att komma fram till hur systemet med digital post bör utformas framgent.

Skatteverket anser att det krävs förtydliganden kring hur ett krav på att myndighetspost skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden ska fungera.

Skatteverket använder redan idag Mina meddelanden i mycket hög grad. Utredningens förslag bedöms ha begränsade konsekvenser för Skatteverket.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket instämmer i att det är bra att förvaltningsgemensamma lösningar utvecklas och att nyttjande behöver öka. Skatteverket instämmer i att en så samhällsviktig infrastruktur som digital post regleras i lag. Skatteverket anser att den rådande marknadssituationen inom digital post med en helt dominerande aktör som Kivra bör adresseras. Skatteverket vill lyfta risken med att en stor mängd information ackumuleras hos en privat aktör. Det gäller bland annat information som myndigheter har krav på sig att förmedla till enskilda, men som inte får komma någon annan till del. Med anledning av att en stor mängd information ackumuleras hos en dominerande privat leverantör med de inlåsnings effekter det innebär anser Skatteverket att en översyn av digital post bör göras för att komma fram till hur systemet med digital post bör utformas så att den digitala posten ligger säkert över tid. En sådan översyn bör genomföras av DIGG i samverkan med utpekade myndigheter i förordningen om säker statlig it-drift.

Skatteverket instämmer i utredningens förordande av att en översyn görs av infrastrukturen och hur den ska se ut framöver. I en översyn av infrastrukturen bör ingå en analys av de funktionaliteter som myndigheter efterlyser och det lämpliga att föra in dessa i

infrastrukturen, eller om det finns andra och bättre lösningar. Det är särskilt av vikt för myndigheter att veta vilka funktionaliteter som kommer att finnas i infrastrukturen framöver inför planering och beslut om att lägga resurser på att utveckla egna lösningar.

Privata avsändare har ingen motsvarande infrastruktur att ansluta till vilket betyder att de behöver teckna avtal med en eller flera brevådelleverantörer. I dagsläget har de flesta privata avsändare endast avtal med den dominerande leverantören vilket skapar inlåsnings effekter. Detta innebär i praktiken att den enskilde inte ges möjlighet att välja leverantör.

2.1 Förslag till lag om användning av infrastrukturen Mina meddelanden, (9.3.2).

Utredningen föreslår att en ny lag införs som reglerar kommunala och statliga förvaltningsmyndigheters samt domstolars användning av infrastrukturen för digital post. Användningen av Mina meddelanden ska bli obligatorisk.

Skatteverket instämmer i att en så samhällsviktig infrastruktur som infrastrukturen för digital post regleras i lag. Skatteverket bedömer den rådande marknadssituationen som en risk vid ett införande av obligatorisk användning av Mina meddelanden av skäls om angivits ovan.

Det är bra att förvaltningsgemensamma lösningar används samt att offentlig förvaltning samordnar sin kommunikation med enskilda. Skatteverket anser att de lösningar som väljs behöver vara ordentligt analyserade så att det säkerställs att de motsvarar behov, krav och förväntningar på dem. Detta är av särskild vikt om obligatorium för anslutning ska införas. Oklarheterna kring hur ekosystemet för digital post ska se ut gör att det är svårt att fullt ut förutse konsekvenser av förslagen.

Som utredningen konstaterar är det oklart vad målsättningen med Mina meddelanden är och vilken roll lösningen ska spela i digitaliseringen. Skatteverket håller med utredningen om att en översyn bör göras av infrastrukturen och hur den ska se ut framöver. I en översyn av infrastrukturen bör ingå en analys av de funktionaliteter som myndigheter efterlyser och det lämpliga att föra in dessa i infrastrukturen, eller om det finns andra och bättre lösningar.

Målet bör vara att utveckla säkra, ändamålsenliga och kostnadseffektiva tjänster leder till att myndigheter ser värdet av att ansluta. Obligatorisk anslutning riskerar att leda till att incitamenten till att säkerställa säkra, ändamålsenliga och kostnadseffektiva tjänster minskar då användningen är säkrad oberoende av kvaliteten. Vidare kan obligatorisk anslutning göra att innovationskraften till nya lösningar hämmas.

2.2 Infrastrukturen som utgångspunkt för myndigheters utskick (9.3.3)

Utredningen föreslår: Ett krav införs på att myndighetspost skickas genom infrastrukturen Mina meddelanden enligt följande:

- Myndighetspost definieras som skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i offentliga aktörers förvaltnings- eller rättskipande verksamhet och som skickas till enskilda.
 - Kommunala och statliga förvaltningsmyndigheter samt domstolar ska skicka myndighetspost genom infrastrukturen, om inte säkerhetsskäl eller andra skäl talar emot det.
 - Annan digital post än myndighetspost får skickas genom infrastrukturen om det är lämpligt.
- Bestämmelserna tas in i den nya lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post.

Skatteverket anser att det krävs förtydliganden kring hur detta ska gå till.

Kravet på att skicka via infrastrukturen blir dock inte absolut. Det ska finnas möjlighet för en myndighet att bedöma om skäl finns att låta utskick ske på annat sätt.

Även om kravet på att skicka inte blir absolut ser Skatteverket vissa utmaningar med detta. Vi noterar en potentiell risk med digitala utskick som kan resultera i en efterfrågan på att erhålla vissa handlingar i pappersform i efterhand. Detta uppmärksammas särskilt i samband med att kunden kan behöva överlämna eller visa upp en digitalt mottagen handling för en tredje part. Exempelvis kan ett beslut eller ett registerutdrag från en myndighet behöva visas upp för en annan myndighet eller aktör. Frågan uppstår kring hur detta ska hanteras i ett system där alla handlingar sänds digitalt.

Vidare finns det särskilda situationer där en handling måste kunna användas internationellt, vilket kan innebära att dokumentet behöver visas upp eller lämnas in utomlands. I vissa fall, såsom registerutdrag från avdelningen för äktenskapsförord eller folkbokföringen, krävs att handlingen stämplas och undertecknas av en handläggare innan utskick. Därefter kan det behövas en Apostille för internationell giltighet. Vid digitala utskick förlorar handlingen sin status som original och blir endast en kopia, vilket kan försvåra denna typ av användning.

Vi har vidare reflektioner kring myndighetens skyldighet att skicka handlingar digitalt i samband med återutskrifter av beslut och registerutdrag. Om kravet innebär att vi alltid ska skicka till en digital brevlåda när kunden har en sådan, men kunden därefter begär att handlingen ska skickas ut i pappersform med eventuell stämpel och underskrift, behöver vi tydlighet i om vi då ska kunna tillmötesgå denna begäran. Alternativt, om vi är bundna att skicka den digitalt så länge kunden inte aktivt valt bort digitala mottagningar för myndighetspost, är detta något som behöver klargöras.

Om en myndighet väljer att inte skicka digitalt hur behöver det beslutet dokumenteras och kommuniceras? Är det ett överklagbart beslut?

2.3 Alternativa åtgärder är inte tillräckliga (9.3.4)

Utredningen bedömer att det finns alternativa åtgärder som också hade ökat

myndigheternas användning av infrastrukturen Mina meddelanden men de är inte tillräckliga.

Skatteverket anser dock, oavsett om ett obligatorium införs eller inte, att åtgärderna är bra och att det vore fördelaktigt om de genomfördes. Ett ökat främjandearbete har potential att öka användningen. Att regelverket ses över och att hinder undanröjs samt att en analys av vilken funktionalitet som ska tillhandahållas är åtgärder som bör genomföras.

2.4 En statlig lösning för tillhandahållande av myndighetspost behövs (9.4)

Utredningen bedömer att det bör säkerställas att staten tillhandahåller en lösning för enskilda att ta emot digital myndighetspost som är tillgänglig för alla.

Skatteverket delar bedömningen men förordar dock att det bör utredas var en samhällsviktig infrastruktur som digital post ska tillhandahållas.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket använder redan idag Mina meddelanden i mycket hög grad. Ett obligatorium för myndigheter att använda Mina meddelanden bedöms ha begränsade konsekvenser för Skatteverket.

Om den dominerande brevlådeoperatören avstår att ta emot myndighetspost skulle det få stora konsekvenser för såväl Skatteverket som infrastrukturen Mina meddelanden.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av verksamhetsutvecklare Magnus Wallström. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Holmberg och avdelningschefen Anita Mårtensson Halilovic.

Katrin Westling Palm